

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਿਧਾਂਤ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਤੇ ਸਿਰਫ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟੀਆ ਸਮਝਣਾ, ਇਹ ਜਗੀਰੂ ਸੋਚ ਦਾ ਇਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤੀ ਲੋਕਾਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੀਡਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਜਗੀਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਮਾਜ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਚੇਤਨ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਰ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿਚ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੀ। ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਪਰ ਇਹਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੱਸਣ ਵੇਲੇ ਹਮਲਾਵਰੀ ਰਵੱਈਆ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮਾਰੋ ਕਿ 50 ਸਾਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕੜੀ ਘੋਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਅਖੇ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਬੜੀ ਦੇਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਰਹੀ, ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਬੜੀ ਦੇਵੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਨੌਂ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਂਭਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁੰ-ਮੂਤਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਹੁਣ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੈਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਲ-ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਕਾਹਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਇਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਘੁਟਾਲੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਢੀਠਤਾਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਪੀੜਾ ਔਰਤ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਔਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀਵਾਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਦਿਵਾਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਰਦ ਇਸ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਮਿਹਣੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਦਾ ਹੈ—'ਤਸੀਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਦੀ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀਆਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਏ?'—ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਟ ਦੁਨੀਆ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮਰਦ ਚਲਾਏ ਪਏ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਗੰਢ ਖਿਲਾਰਨ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਰਦ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਰਦ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾਣੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਬੋਰਡਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦਸ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ, ਲਿਆਕਤ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੁੜੀਆਂ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਲਾਲੂ-ਮੁਲਾਇਮ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਡੋਲਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ 'ਵਾਲ ਕਟੀਆਂ' ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੀ ਅੱਗੇ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਉੱਠ ਕੇ, ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ। ਇਕ ਧਿਰ ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦਿਵਾਉਣ।

ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦੱਬੇ-ਕੁੱਚਲੇ ਲੋਕ ਉੱਤੇ ਆਉਣ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਪੈਮਾਨਾ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਿਸਦੀ ਵਚਨਬੱਧੀ ਹੋ ਸਕਦੀ